

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет/інститут Педагогічний

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Дошкільна освіта»
Спеціальність: 012 Дошкільна освіта
Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27 серпня 2024р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи інклюзивного навчання
Викладач (-і)	Кудярьська Тетяна Романівна - доктор філософії, доцент кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти
Контактний телефон викладача	(+38) 095 05 20 206
E-mail викладача	tetiana.kudiarska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Комунікація відбувається згідно з розкладом занять - очно або дистанційно (посилання для входу є доступним в е-розкладі).
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є особливості розвитку та навчання дітей з особливостями розвитку та інклюзивні процеси в освіті України.</p> <p>«Основи інклюзивного навчання» - складова дисциплін професійної підготовки вихователів дітей раннього та дошкільного віку до професійної діяльності в умовах інклюзивного середовища закладів дошкільної освіти. Дисципліна вивчається здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Дошкільна освіта».</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни ознайомлення здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти із особливостями розвитку й навчання дітей з особливими освітніми потребами (ООП) в умовах інклюзивного середовища закладу освіти.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є формування у здобувачів компетентностей щодо концептуальних засад інклюзивного навчання, системи освіти дітей з ООП; уявлення про особливості психофізичного розвитку дітей; розуміння основних принципів і технологій організації освітнього процесу дітей з порушеннями розвитку.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>ІК - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p style="text-align: center;"><u>Загальні компетентності (за стандартом вищої освіти України):</u></p> <p>КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p>	

Спеціальні (фахові компетентності) (за стандартом вищої освіти України):

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-10. Вміння складати індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

КС-15. Здатність до забезпечення індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей та потреб.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання:

ПРН-03 Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН-07 Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей та потреб дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПРН-08 Вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

ПРН-18 Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПРН-19 Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.

ПРН-21 Розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку.

Загальні компетентності (за професійним стандартом):

ЗК.01 Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність).

ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

Професійні компетентності (за професійним стандартом):

А Організація, забезпечення та реалізація освітнього процесу:

A2 Організаційна

A2.2 Здатність обирати ефективні методи, форми та засоби організації освітнього процесу відповідно до запитів та потреб здобувачів освіти.

A2.3 Здатність організовувати ігрову (провідну) і інші види дитячої діяльності та підтримувати види діяльності, ініційовані дитиною.

A2.4 Здатність забезпечувати здобуття дошкільної освіти дітьми з особливими освітніми потребами.

Б. Участь у створенні, підтримці та розвитку здорового, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища

Б1 Здоров'язбережувальна

Б1.1 Здатність організовувати фізично безпечне освітнє середовище.

В. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу

В1 Психо-емоційна

В1.1. Здатність до самоконтролю, саморегуляції та толерантної взаємодії.

В2 Педагогічне партнерство

В2.2. Здатність залучати учасників освітнього процесу на засадах партнерства та взаємної відповідальності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	24/8
семінарські заняття / практичні / лабораторні	48/12
самостійна робота	108/160

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
6-7	012 Дошкільна освіта	3-4	Нормативна

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Поняття «дитина з особливими освітніми потребами». Класифікація особливостей психофізичного розвитку. Поняття «діти з ООП» і «діти з обмеженими можливостями». Класифікація порушень розвитку у дітей. Особливості і закономірності порушеного розвитку. Психічний дизонтогенез. Клінічна класифікація типів дизонтогенеза. Етіологія і патогенез дизонтогеній.	2	4	8

<p>Тема 2. Діти з порушенням аналізаторів. Особливості розвитку дітей з порушеннями аналізаторів.</p> <p>Діти з порушенням слуху. Причини порушень слуху у дітей. Психолого-педагогічна характеристика дітей з порушеннями слуху.</p> <p>Діти з порушенням зору. Ступені порушення зору у дітей. Особливості розвитку.</p>	2	4	8
<p>Тема 3. Діти з порушеннями пізнавальних процесів та з порушеннями інтелектуального розвитку.</p> <p>Діти з порушенням інтелектуального розвитку. Особливості розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями та психолого-педагогічні класифікації порушень.</p> <p>Поняття «порушення пізнавальних процесів». Класифікація порушень розвитку у дітей.</p>	2	4	8
<p>Тема 4. Діти з порушенням мовлення. Етіологія та класифікація мовленнєвих порушень.</p> <p>Класифікація порушень мовлення у дітей та причини порушень. Порушення усного мовлення: порушення фонаційного та структурно-семантичного оформлення. Порушення писемного мовлення: дислексія, дисграфія.</p>	2	6	8
<p>Тема 5. Діти з порушеннями опорно-рухового апарата. Особливості розвитку дітей з дитячим церебральним паралічем (ДЦП). Причини виникнення та форми ДЦП. Особливості розвитку при ДЦП.</p>	2	4	8
<p>Тема 6. Поняття «діти з порушенням емоційно-вольової сфери». Причини та особливості розвитку дітей з порушенням емоційно-вольової сфери. Особливості діагностика РДА та СДУГ. Прояви РДА. Прояви СДУГ</p>	2	4	10
<p>Тема 7. Інклюзивна освіта: сутність, завдання і принципи. Сутність і зміст поняття «інклюзивна освіта». Завдання та принципи інклюзивної освіти. Концепція інклюзивного навчання в документах ЮНЕСКО, дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ).</p>	2	2	8
<p>Тема 8. Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних та національних документах і законодавстві. Міжнародні документи ООН у сфері інклюзивного навчання. Законодавство України щодо забезпечення права дітей з ООП.</p>	2	4	10
<p>Тема 9. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП. Команда ППС. Основні завдання та функції команди ППС. Організація роботи команди. Асистент вихователя (вчителя) як учасник інклюзивного освітнього процесу. Взаємодія усіх учасників команди ППС в інклюзивному освітньому процесі.</p>	2	4	10

Тема 10. Індивідуальна програма розвитку дитини з ООП в умовах інклюзивного освітнього середовища. Індивідуальна програма розвитку дитини з ООП як документ реалізації індивідуальної освітньої траєкторії. Технологія розробки ІПР та етапи її виконання. Індивідуальний навчальний план та індивідуальна програма розвитку.	2	4	10
Тема 11. Практика взаємодії з батьками дітей з особливостями розвитку в інклюзивному просторі. Педагогічні умови соціалізації дітей з ООП в інклюзивному закладі.	2	4	10
Тема 12. Універсальний дизайн інклюзивного освітнього середовища. Універсальний дизайн (УД) у сфері освіти. Принципи УД. Особливості застосування УД в інклюзивному середовищі. Облаштування просторово-фізичного інклюзивного середовища для дітей з ООП. Медіатека та ресурсна кімната.	2	4	10
ЗАГ:	24	48	108

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>З урахуванням Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf</p> <p>Вид контролю:</p> <p>Залік: підсумкова оцінка (за роботу на практичних заняттях 90 балів). С/р – 10 балів. Разом – 100 балів.</p> <p>Екзамен: підсумкова оцінка (за роботу на практичних заняттях 40 балів, самостійна робота – 10 балів. Максимальна – 50 балів). Екзамен – 50 балів. Разом – 100 балів.</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Критеріями оцінювання <i>анотацій наукових статей</i> є вміння студента стисло визначати ключові позиції, які викладені автором у статті.</p> <p>Критеріями оцінювання роботи з <i>першоджерелами</i> є здатність студента тезово розкрити зміст запропонованого матеріалу.</p> <p>Оцінювання <i>повідомлення (доповіді)</i> здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при</p>

	<p>оформленні цитування й посилань на джерела. Оцінювання <i>створених блок-схем, інтелект-карт, проєктів чи відеороликів</i> здійснюється за наступними критеріями: оригінальність подачі, новизна (свіжість) ідеї, використання сучасних комп'ютерних технологій, лаконічність подачі інформації. Проводяться в системі дистанційного навчання університету https://d-learn.pnu.edu.ua. Оцінюються за 100-бальною шкалою..</p>
Семінарські заняття	Робота на кожному семінарському занятті складається з підготовки питань, запропонованих у плані заняття, та виконання завдань, запропонованих для самостійної роботи.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань.
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік 6 с., екзамен - 7 с. Форма задачі – комбінована.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Проводяться в системі дистанційного навчання університету <https://d-learn.pnu.edu.ua>. Оцінюються за 100-бальною шкалою

Академічна доброчесність.

Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме:

Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція)

Положення про запобігання академічному плагіату (нова редакція).

Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.

Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою: <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Відвідування занять.

Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf>).

Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного

університету імені Василя Стефаника (<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>).

Неформальна освіта.

Згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliya-stefanyka.pdf

зараховуються результати неформальної освіти в залежності від кількості годин та тем, які повинні відображати матеріал практичних занять. Обов'язковою умовою визнання результатів неформального навчання здобувача в рамках НД освітньої програми є відповідність цих результатів рівню освіти, на якому реалізується освітня програма.

8. Рекомендована література

1. Брушневська І. М. Використання ймовірного прогнозування у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами. *Acta Paedagogica Volynienses*, 2023, 2, 114-119, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2023.2/17/>
2. Брушневська І. М., Рібцун Ю. В. Психолого-педагогічна підтримка дітей 5р.ж. із лексико-граматичними труднощами : навч.-метод. посіб. для роботи з дітьми із порушеннями мовлення / І. М. Брушневська, Ю. В. Рібцун. Луцьк, 2023. 204 с.
3. Васильєва Г. І. Позиції зарубіжних вчених впровадження інклюзивної освіти. *Методологія неперервної освіти та наукового дослідження : колективна монографія / за ред. Н. М. Рідей, Е. В. Лузік. Київ: ТОВ ЦП «Компринт», 2020. С. 125-132.*
4. Гуркова Т. Дефініція поняття «готовність» у психолого-педагогічній літературі. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2020, № 9 (103). С. 317-329.
5. Елен Я., Паула А., Ширлі С. Будуємо місточки завдяки сенсорної інтеграції, 3-є вид. *Терапія для дітей з аутизмом та іншими первазивними розладами розвитку: [пер. з англ. В.Г. Мартиросян, Н.А. Шафінська]. Біла Церква, ПАТ «Білоцерківська книжкова фабрика», 2019. 240 с.*
6. Захарова Л. Г. Роль інклюзивно-ресурсних центрів в реалізації корекційно-розвиткової складової інклюзивного навчання // *Інклюзивна освіта: ідея, стратегія, результат : матеріали I Всеукраїнської міждисциплінарної науково-практичної конференції* (м. Тернопіль, 8 квітня 2021 р.). Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2021. С. 75-79.
7. *Інклюзивне навчання в закладі дошкільної освіти : навчально-методичний посібник / Т. В. Наумчук та ін.. Київ : Літера ЛТД, 2024. 160 с.*
8. *Корекційно-розвиткова робота з учнями з порушеннями опорно-рухового апарату в умовах інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник / за заг. ред. О. Е. Жосана. Кропивницький : КЗ «КОІПО імені Василя Сухомлинського», 2021. 96 с.*
9. Кудярска Т.Р. Інтерактивне навчання, освітні технології, інклюзивна освіта: стан, перспективи удосконалення. /Тетяна Романівна Кудярска/ Педагогічний факультет; Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2021. 184с.

10. Матвеева Н.О. До питання організації освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами в умовах воєнного стану. *Вісник «Української асоціації корекційних педагогів» «Корекційна педагогіка»*, Київ, 2023, випуск 2, С. 29-33.

11. Матющенко І.М. Сучасні тенденції соціалізації дітей із тяжкими порушеннями мовлення. *Вісник «Української асоціації корекційних педагогів» «Корекційна педагогіка»*, Київ, 2023, випуск 1, С. 26-29.

12. Нич В.В. Особливості навчальної та корекційно-виховної роботи з дітьми з порушеннями зору. *Вісник «Української асоціації корекційних педагогів» «Корекційна педагогіка»*, Київ, 2023, випуск 1, С. 47-53.

13. Повіренна І., Павлюк Р., Психолого-педагогічний супровід молодших школярів з порушеннями мовлення в умовах спеціального закладу освіти. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. Збірник наукових праць*. 2023. № 40. С. 85-92.

14. Погребняк В.О. Педагогічні умови соціалізації дітей з порушеннями мовлення в інклюзивному закладі. *Вісник «Української асоціації корекційних педагогів» «Корекційна педагогіка»*, Київ, 2023, випуск 2, С. 39-42.

15. Практика взаємодії з батьками дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному просторі: метод. посіб. / уклад. : О. В. Коган та ін. Лисичанськ : ТОВ «ФОКСПРИНТ», 2021. 80 с. 8. Психолого-педагогічна підтримка дітей із заїканням в умовах війни: навч.-метод. посіб. / Рібцун Ю. В. К. : ІСПП, 2022. 24 с.

16. Сенсорна інтеграція в умовах закладу дошкільної освіти : методичний посібник для практичних психологів / Н. І. Войтків, Л. І Дубецька, С. О. Крушельницька, Н. В. Кузів [та ін.]; упор. І. О. Рошак, О. С. Яцків. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2024. 208 с.

17. Співпраця вчителя та асистента вчителя в інклюзивному освітньому середовищі (методичні рекомендації) / Литвяк Д. М., Зленко Л. О. Чернігів: ЧОППО, 2023. 66 с.

18. Скрипник Т.В., Мартинчук О.В. Алгоритм психолого-педагогічного супроводу учнів молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Психологія. 2021. Том 32 (71). №2. 2021. С. 163-168.

19. Скрипник Т.В., Мартинчук О.В., Супрун Г.В., Криваковська Р.В. Особливості партнерства між фахівцями закладу освіти та батьками дитини з особливими освітніми потребами. Наукові перспективи. №6 (24). 2022. С. 528-544.

Додаткові ресурси (за наявності)

1. ЕНК «Інклюзивна освіта». Режим доступу: <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=13707>
2. www.ussf.kiev.ua – сайт Всеукраїнського фонду «Крок за кроком».
3. Освіта дітей з особливими потребами / Сайт МОН України [Електронний ресурс].
Режим доступу: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/navchannya-ditey-u-spetsialnikh-zakladakh-osviti/osvita-ditey-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami/navchalni-ta-korektsiyni-programi/navchalni-programi>

4. Сайт НУШ. Режим доступу: <https://nus.org.ua/articles/shkola-dlya-vsih-prohodteonlajn-kurs-pro-organizatsiyu-inklyuzyvnoho-seredovyshha/>
<https://drive.google.com/drive/folders/1KPQltOoYFY9deY6d042SKIfLkmX4fD9E>
<https://drive.google.com/drive/folders/1KPQltOoYFY9deY6d042SKIfLkmX4fD9E>
<https://drive.google.com/drive/folders/1KPQltOoYFY9deY6d042SKIfLkmX4fD9E>

Ресурси для неформальної освіти:

1. Онлайн-курс для вчителів початкової школи. Edera.
Режим доступу до ресурсу: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:MON-EDERA-OSVITORIA+ST101+st101/about>
2. Школа для всіх. Онлайн курс про організацію інклюзивного освітнього середовища.
Режим доступу: https://study.edera.com/uk/courses/course/?_ga=2.58450345.2045256465.1625645308-1261316289.1625645308409
3. Онлайн курси з інклюзивної освіти. Режим доступу: <https://naurok.com.ua/upgrade/kursy-inklyuzyvna-osvita>
4. Навчаємося з радістю. Онлайн-курс для спеціалістів, які працюють з дітьми із синдромом Дауна і дітьми з інтелектуальними порушеннями.
Режим доступу: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:DownSyndrome+DS101+2020/about>
5. Недискримінаційний підхід у навчанні. Онлайн-курс.
Режим доступу: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEra-Studena+Inc+1/about> Робота вчителів початкових класів з дітьми із особливими освітніми потребами. Онлайн-курс. Режим доступу: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEraSmartOsvita+Inc+1/about>
6. Участь батьків у організації інклюзивного навчання. Онлайн-курс. Режим доступу: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEraSmartOsvita+Par+1/about>

Список рекомендованих книг:

- ✓ Л. Уліцька «Донька Бухари» .
- ✓ Дж. Піколт «Крихка душа».
- ✓ Я.Л. Вишневський «Повторення долі» .
- ✓ Люко Дашвар «Гоцик».
- ✓ С. Процюк «Руйнування ляльки».
- ✓ Оксана Радущинська «Метелики у крижаних панцирах».
- ✓ Ібен Акерлі «Ларс. LOL».
- ✓ Лінда Муллани Гант «Риба на дереві» .
- ✓ Джулія Волтон «Слова на стінах».
- ✓ Ентоні Дорр «Все те незриме світло».
- ✓ Кім Слейтер «Розумник».

- ✓ Дженді Нельсон «Я віддам тобі сонце» .
- ✓ Шерон Дрейпер «За межею».
- ✓ Гальфдан В. Фрайгоа «Любий Габріелю».

Розділ монографії

1. Mariia Adamiv, Nadiia Kravets, Paulina Szastaj. Psychological and Pedagogical Support of Children with Special Educational Needs in the Conditions of Inclusion. Психолого-педагогічний супровід дітей із особливими освітніми потребами в умовах інклюзії. С. 373-384. 2021р.in Opole, Poland ISBN 978-83-66567-33-7 Current Problems of Harmonization of Personality Development.
2. Кузенко О., Кравець Н.. Використання ІТ в реалізації завдань особистісного розвитку вихованців інклюзивних груп закладів дошкільної освіти/ Contemporary Trends of Improving Quality of Pedagogical Activity in the Context of Educational Modernization Process: monograf. Publishing House of University of Technology, Katowice, 2022. P. 77 - 87.
3. Кузенко О.Й., Кудярська Т.Р., Кравець Н.С.. Актуальні аспекти психолого-педагогічного супроводу мовленнєвого розвитку особистості в період дошкільного дитинства. Modern Approaches to Ensuring Sustainable Development. Collective Monograph. Katowice: 2023. С.362-367.
4. Кузенко О., Мацук Л., Кравець Н.. Ігрові мовленнєві технології як дієвий засіб особистісного розвитку дітей в інклюзивному освітньому просторі // Quality of Life in Global and Local Contexts: Values, Innovation, and Multidisciplinary Dimensions. Monograph. Scientific editors: Nestorenko T., Pokusa T. Opole: The Academy of Applied Sciences – Academy of Management and Administration in Opole, 2023; P.531-542.

Викладач:

доктор філософії, доцент кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

Тетяна КУДЯРСЬКА